

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.,
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr.
a treia-ora 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Popului Nr. 16.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înpolază

Numeri singuratici à 5 cr. se vând la „Tipografia”, soc. pe acțiuni

Numeri singuratici à 20 bani se vând la librăria G. Cârjean în Ploiești.

Chestiunea
școalelor române
din Brașov.

București, Maiu 1898.

VI.

(3). Două zile în urma evenimentelor dela cameră, chestiunea se aduse și în desbaterea senatului.

La 30 Aprilie dl senator *Petre Grădășteanu*, unul dintre membrii cei mai marcanți ai opoziției liberale, adresează dlui prim-ministru *Sturdza* următoarea interpelare:*„Rog pe dl prim-ministru și ministru de externe să binevoiască a comunica senatului ce demersuri a făcut sau crede de cuviință a face pe lângă guvernul din Budapesta spre a obține satisfacție pentru afirmațiunea mincinoasă a dlui Wlassics, ministrul instrucției publice din Ungaria, că guvernul român și-ar fi comunicat o notă prin care indică suma ce țeara ar da ca subvenție școalelor și bisericilor din Transilvania, afirmațiune mincinoasă care a turburat cu drept cuvânt conștiința publică, pentru-că aruncă asupra guvernului nostru oprobiul sperjuriului și desonorează țeara care ar tolera un asemenea guvern.”*Dl *Sturdza*, mai calm și mai cumpănit ca la cameră — trecuseră două zile dela interpelarea dlui *Tache Ionescu* — a răspuns repezindu-și declarațiile dela cameră și completând istoricul ajutoarelor cari le datorează statul român bisericii Sf. Nicolae și școalelor române din Brașov. După-ce a mai invocat și exploatat cunoscutul argument cu declarația comitetului *Kálnoky*, ear' despre nota cea mai gravă a ministrului *Wlassics* — nu cea dela 10 Aprilie, care azi e confirmată oficial de chiar metropola din Sibiu, prin darea ei în publicitate sinoadelor parohiale ale Românilor din Brașov — n'a vorbit decât cu „nu cred” și „nu o pot considera de autentică” — actualul nostru prim-ministru a făcut următoarele importante declarații, cari singure sunt foarte corecte și totodată deplin întemeiate din tot ce a spus d-sa în chestiune:

Antău. Guvernul român nu are să dea subvenții bisericilor și școalelor Sfântului Nicolae din Brașov, ci guvernul român e dator cu o rentă acelei biserici și acelei școli, pentru anume bunuri ce din împrejurările timpului au fost luate și vândute de statul român.

Al doilea. Chiar atunci când statul unguresc ar vrea să subvenționeze școalele din Brașov, tot guvernul român are dator să dea rentă școalelor din Brașov.

Al treilea. Este bine însă, ca acest lucru trebuie odată să se clarifice...

O voce: Prin judecată?

Dl președinte al consiliului: Nu prin judecată.

Trebuie să se clarifice, căci nu este de demnitatea statului român, ca atunci când este vorba de datorii certe, el să caute să le îndeplinească pe furis; trebuie din contră să-și achite datoriile pe față. Dar totodată trebuie să le dea astfel, ca să nu jignească școalele acelea — căci înțelegeți d-voastră, că dacă guvernul ar da rentă școalelor din Brașov și ar trimite-o cu posta, căci n'ar putea o trimite altfel (? — Nota aut.), și dacă guvernul unguresc ar închide din această cauză acele biserici și școale, conform legii din 1875 (legea s'a făcut la 1883. — Nota aut.), care nu este în putința noastră de a o schimba — atunci, înțelegeți, ne-ar părea foarte rău de banii trimiși. Trebuie să căutăm să convingem guvernul maghiar, ca să admită plata acestei rente, fiindcă o datorim în mod cert și onest acelor biserici și școale. Eu cred, că numai atunci vom sta pe adevăratul tărm, pe care trebuie să stăm ca stat care vrea să-și mențină demnitatea! Căci vedeți, că în țeara turcească se dau sume însemnate și știe guvernul turcesc că se dau acele sume pentru întreținerea de biserici și școale, cari nu jicnesc între nimic imperiul otoman.

Nu credem să se găsească un singur binevoitor al școalelor române din Brașov, care să nu cadă de acord cu dl *Sturdza* în vederile acestea.

Dar n-și impune ca perfect juste întrebările:

De ce dl *Sturdza* n'a mărturisit și n'a urmat aceste vederi dintru început, dacă nu sub cântăul d-sale minister, cel puțin sub al doilea?...Și oare mărturisirea lor abia acum și abia în urma unor somațiuni atât de categorice, — nu lasă impresia, că dl *Sturdza* a vorbit de silă și pentru a se salva?...

Judece ori-cine din faptele reale, noi spunem numai atât!

O a doua interpelare la senat și cea din urmă, a făcut-o dl *I. Brăbeșanu*, conservator.Până a nu trece însă la această interpelare, vom aminti desmințirile foarte interesante — ca să nu zicem nostime — ce s'au dat din parte ungurescă relativ la notele lui *Wlassics* citate la cameră de dl *Tache Ionescu*. Aceste desmințiri stau în cea mai strinsă legătură cu cele petrecute în senat la discuția interpelării dlui *Brăbeșanu*.Cu data de 30 Aprilie (12 Maiu) — două zile în urma interpelării dlui *Tache Ionescu* — Agenția Română transmite organului oficios al dlui *Sturdza*, *Voinței Naționale*, următorul comunicat din Budapesta:*„Aflăm din sorginte competentă, că aserțiunea, produsă în una din ultimele ședințe ale camerei deputaților, după care guvernul unguresc ar fi primit pe cale diplomatică date asupra subvențiilor acordate școalelor românești în Ungaria este cu deservire contrarie adevărului.”*Curioasă desmințire! Agenția Română din București vestind din Budapesta, că află „din sorginte competentă”... Dar ce fel de „sorginte competentă”? Acesta ar fi lucrul de căpetenie și tocmai acest lucru se retace, cu o diplomatie — fatal — prea puțin norocoasă pentru dl *Sturdza*!O altă desmințire publică oficiosul *Pol. Corr.* din Viena (!), cu data de 1/13 Maiu, în formă de „scrisoare oficioasă din Budapesta”. Extragem din această scrisoare următoarele pasaje de reamărat:*„...Ministrul-președinte Sturdza a fost bătut, că ar fi pus la dispoziția unui organ al guvernului maghiar o notă despre subvențiunea acordată. Învinovățirea aceasta este cu totul neadeverată. Datele, deslușirile și actele privitoare la această chestiune, fiind în mâinile unor organe ce depind de guvernul ungar, nu ajuns la cunoștința ministrului-președinte Bánffy și a ministrului de instrucție Wlassics pe cale regulată. Așadar nu există nici cel mai mic motiv de a cere dlui Sturdza ca să dea un document pentru astfel de fapte, cari erau în cunoștința generală prin acte publicate, parte prin declarațiuni publice.”*

Întrebăm:

De ce desmințirea s'a publicat în oficiosul vienez și nu în oficiosul guvernului din Budapesta?

De ce desmințirea s'a dat în formă de „scrisoare oficioasă”, ear' nu ca un comunicat oficios?

Și oare sub acele „acte publicate și declarațiuni publice” nu se înțeleg mai de grabă delațiunile dela Orfeu, decât pozițiile din unele vechi bugete ale statului român, ori decât declarația atât de recentă a dlui *V. Lascar*, la cari cu insistență se provoacă și dl *Sturdza* și organul d-sale oficios *Voința Națională*?Răspunsurile ce se pot da acestor întrebări vor fi ele dovadă despre prudența guvernului unguresc, dar' argument serios în favoarea dlui *Sturdza* la nici un caz!Nu vom lăsa nerelevat, că *Pester Lloyd*, organul guvernului din Budapesta, are în numărul seu dela 2/14 Maiu o desmințire de acord cu „scrisoarea ofi-cioasă” din *Pol. Corr.* Se spune în această desmințire:*„Sântem conșinși, că ministrul unguresc de instrucție n'a avut nevoie de a face demersuri „diplomatice” pentru a limpezi chestiunea subvenționării școalelor gr-or. din Brașov în fruntea școalelor orientale din Brașov se află autorități și organe, cari sânt obligate a expune la cerere — guvernului, sub a lor răspundere, situația despre mijloacele de întreținere a acestor școale și despre venitele lor. Astfel s'a întâmplat și în cazul de față și mai mult nu era de dorit.”*Foarte bine! Înțelegem perfect pe inspiratorii lui *Pester Lloyd* să fie astfel „conșinși” și nu altcum. Ar fi și o nebulie să se aștepte dela organul guvernului unguresc să nu fie „conșinși” în acest sens!

E însă o pricină la — mijloc!

Anume: organele „școalelor greco-orientale din Brașov” — cum le numește *Pester Lloyd*, evitând intenționat a zice „române” — aceste organe chiar se fi vrut și tot n'ar fi fost în poziția de a da la mâna guvernului unguresc dovezi atât de zdrobitoare ca bună-oară cifrele, numerele și numele chitanțelor delaționate de dl *Sturdza* la Orfeu!

În sfârșit, o altă desmințire, trimisă din Budapesta la București cu data de 2/14 Maiu sună:

*„L'Indépendance Roumaine dela 30 Aprilie (12 Maiu), soșită aci astăzi, conține două rescripte ale dlui Wlassics, ministrul cultelor, adresate Metropolitului Miron Roman, în privința subvențiilor acordate școalelor române din Brașov. Pe baza unor informațiuni autoritate, putem asigura, că dl Wlassics n'a adresat Metropolitului decât numai un singur rescript, anume pe acela dela 18 Aprilie 1898 nr. 1816, publicat de „L'Indépendance” în locul întâiu și în care expresiunea „guvern regal” nu se referă la guvernul român, ci exclusiv la guvernul unguresc. Cât despre celalalt pretins rescript ce ar fi fost adresat de dl ministru Wlassics Metropolitului, el n'a fost adresat, și, prin urmare, aserțiunea în această privință este contrarie adevărului.”*Înțelegem și această desmințire. Ordinul contestat oficios din Budapesta e — pe cum se afirmă — *confidențial*, trimis sau predat la mâna proprie a Metropolitului Miron, care și prin caracterul confidențial al ordinului și prin însăși poziția sa atât de dificilă față cu guvernul unguresc — nu poate contrazice acestuia.Dar' — pe cum vom arăta în cele următoare — același ordin e indirect confirmat de chiar organul Metropolitului Miron, *Telegraful Român*, care declară, că „nu poate nici confirma, nici contesta” actele cetite de dl *Tache Ionescu*.

Dacă într'adever ordinul chestionat ar fi falsificat, sântem conșinși, că Metropolitul l'ar fi contestat imediat în organul seu!

În convingerea aceasta ne întărește următorul pasaj dintr-o corespondență publicată în numărul dela 1/13 Maiu al *Drapelului* și trimisă — pe cât știm noi — de un bărbat din Brașov în poziție a fi cât se poate de exact informat în afacerile interne ale școalelor române de acolo:*„Pe aici se susține, că atât din București cât și din Pesta se face mare presiune asupra Metropolitului din Sibiu, ca să se declare, că numai de un ordin are cunoștință. Nimeni nu poate însă presupune, că se va obține o asemenea declarațiune dela Metropolit. Cu nimic pe lumea asta nu se mai poate desminți ființa acelor ordinațiuni; tot așa a cuitanțelor. Chestiunea e, că unul numai e trimis de ministrul Wlassics, ceea-ce nu exclude ființa celuilalt, și proveniența lui dela baronul Bánffy. Ori e dela Wlassics ori dela Bánffy, tot una e.”*

E drept, că Metropolitul Miron nu s'a declarat; dar' ajunge, că din Budapesta s'a contestat ființa acelu ordin!

Având înaintea noastră toate aceste „desmințiri oficioase”, nu ne putem suferi reflexiunile ce cu tărie elementară ni-le sugerează tendința fundamentală a lor: *disculparea cu ori-ce preț a dlui Sturdza*.

Căci, într'adever, acesta e scopul marcat ca un fir roșu în „desmințirile oficioase” ticluite la Budapesta și unele din ele probabil chiar aici la București.

Vom documenta ce afirmăm.

Toate menționatele „desmințiri oficioase” se reduc, în definitiv, și insistă cu o tenacitate suspectă — la contestațiunea afirmațiunilor: că dl *Sturdza* ar fi servit la mâna guvernului unguresc acte și cuitanțe, cari dovedesc oficial subvențiile acordate școalelor române din Brașov și bisericii Sfântului Nicolae de către guvernele noastre anterioare. De aici negarea atât de categorică a ordinului confidențial, în care sânt formulate atât de precis provocările la datele parte delaționate la Orfeu, parte comunicate guvernului unguresc de către actualul nostru premier.

Ce putem și trebuie să deducem din aceste supoziții documentate?

Putem și trebuie să deducem că:

Dacă dl *Sturdza* s'a făcut într'adever culpabil, în fața statului român și a neamului românesc, de păcatul enorm de a fi tradat unui guvern nu numai străin, dar' chiar dușman intereselor noastre naționale, acte și documente de stat, menite a fi arme ucigătoare pentru școalele române din Brașov, — în acest cas guvernul unguresc și complicele seu român vor fi avut primordiala prudență de a ține cel mai sever secret asupra fapturilor lor, cari nu se vor pute desvelui în toată ființa și nuditatea lor decât din partea istoriei, — mai apropiate sau mai îndepărtate. În special guvernul unguresc își are pentru acest caz interesele sale mari de a ocroti și disculpa pe complicele seu tocmai în vederea unei asigurare reușite a planurilor sale șoviniste.Ear' dacă dl *Sturdza* în calitatea sa de prim-ministru, de fapt n'a servit guvernului unguresc actele și documentele menționate, — rămâne totuși culpabil de faimoasele delațiuni dela Orfeu și totodată poate fi învinuit de a fi opus, cel puțin până acum, o prea slabă rezistență uneltirilor criminale ale guvernului unguresc contra școalelor române din Brașov și de a nu fi semnalat primejdia la timp, din propriu indemn și cu toată conștiința.Vom continua în articolul următor desbaterea ce au avut loc în senat și vom arăta consecințele acestor debateri, în cari dl *Sturdza* s'a manifestat foarte intolerant chiar față de un bărbat, care ar fi putut aduce multă lumină în chestiune.Congresul Ligei. Corespondentul nostru din București ne trimite detaliat raport despre frumosul congres al *Ligei culturale*. Regretăm, că spațiul nu ne permite să-l dăm azi cetitorilor nostri.

Anticipăm însă, că congresul din estan s'a distins printr-un elan de entuziasm și o înaltă înțelepciune a hotărârilor luate.

S'a hotărât:

a sărbă aniversarea morței lui Mihail-Viteazul la 1901;

a înființa o instituție morală, care să ajutoreze școalele române de pretutindenea;

a se trimite câte o adresă de felicitare baronului *Vasilco* și Doctorului *Rafin*;

a se redacta un protest contra oprirei adunării dela Blaj; și

a se compuna o broșură pentru popularizarea Ligei în masele țărânilor.

Mai important e, că dl Th. Oroveanu a făcut propunere, ca membrii Ligei să deschidă în toată țeara o subscripție pentru constituirea unui fond inatacabil de un milion de lei.

Această propunere fiind primită cu entuziasm, dl I. Th. Oroveanu a scris imediat una miie lei.

Membrii comitetului central, întrunindu-se, au hotărât se lanseze liste de subscripții în toată țeara. Începutul l-au făcut dinșii subscriind în total împreună cu dl Oroveanu, o sumă de 5500 lei.

Vechiul și vrednicul comitet a fost reales. Mai mulți distinși filoromâni au fost proclamați membri de onoare.

Măne raport detaliat.

Sibiu, 9 Iunie n.

Proces de presă. Ieri s'a pertractat la tribunalul din Oradea-mare procesul de presă intentat *Tribunei Poporului* pentru articolul (vg) *Vremea s'a împlinit*. Acusat a fost dl *Aurel Trif*, fost redactor responsabil al *Dreptății* și colaborator al ziarului din Arad, ca autor al articolului. Apărarea a făcut-o dl avocat din Arad, Dr. Ioan Suciu. Despre sentința tribunalului ni-se telegrafează următoarele:

Oradea-mare, 8 Iunie n.

Aurel Trif e condamnat la trei luni temniță de stat, 50 fl. amendă și suportarea șeselor de proces.

Earăși măcel!

— Repetirea casului dela Mehadica. —

Din Hida primim azi o nouă știre telegrafică, care vorbește revoltător de elocuent.

E totuși prea mult, ce fac gendarmerii lui Bánffy!

Eată telegrama:

Hida, 8 Iunie.

Măcelul din Mehadica s'a repetat astăzi în comuna Dol. Gendarmerii, cari în zilele trecute au terorizat pe avocatul din Hida, Dr. Simion Tamașiu, au împușcat astăzi 10 țărani români, dintre cari trei sânt morți, ear' șapte răniți de moarte. Ordinul nu se știe (? Red.) Causa este un pământ de trifoiu al unui proprietar ungur.

Comuna Dol aparține cercului Almaș și e aproape de gara Nadăș, de pe linia ferată Cluj — Huedin — O. mare. Red.

Din Munții-Apuseni.

— Scrisoare particulară. —

Sohodol, 6 Iunie n.

Moșii și oficanții de stat. — Necăzurile Moșilor. — Gloabele de pășunat. — Taxa lemnului.

Simțul național în locuitorii munteni, numiți Moși, este bine dezvoltat. După-ce însă în munți nostri — har Domnului — nu sânt decât numai Români, Muntenii nu cunosc pe celelalte naționalități decât de departe, din comercial ce-l poartă cu vasele de lemn pe cari le pregătesc ei și le poartă departe prin Ungaria, pe cai și pe cară. Astfel Moșii nici nu au cunoscut și nici că au putut se cunoaște simțimintele străinilor față de poporul român. Milostiva stăpânire însă s'a îngrijit, ca aceste simțiminte delicate se ne rămână necunoscute, și ne-a trimis în munți niște oficiali, cari să le aducă aminte Moșilor, că trăiesc în liberala și ferocita Ungarie.

Acesti oficiali se nuseseră din toate puterile să ușureze pungile bieților Moși, prin tot felul de pedepse, dar' cu deosebire prin pedepsele așa zise gloabe de pădure. E destul, ca un biet om să-și aducă în timp de iarnă un lemn, pentru-ca să fie pedepsit cu amendă până la 15—20 fl., și mai mult.

E destul pentru d-niile lor, ca vita unui biet muncitor se scape în așa numitele pășunate oprite, pentru-ca omul sărac să fie globit cu 5—6 fl. Ear' atari pășunături sânt de tot aproape de locuiețele bieților oameni, ba în multe locuri este imposibil — de nu curva prin aer — să-și ducă bieții oameni vitele la apă, fără se treacă prin zisele pășunate.

S'au făcut, ce e drept, câte ceva la locurile competente prin stăruința notarului cercului Câmpeni *Vasilie Tomaș* și prin intervenirea vicecomitetului Dr. *Betegh Miklós*. S'au făcut demersuri în favorul Muntenilor cu de-

sebie la actualul director silvanal din Cluj, baronul *Feilitzsch Arthur*, dar aceasta revine numai în favoarea celor din cercul notarial al Câmpenilor. Anume, s'a luat dela întreprinzătorii de până aci, mai înainte Nemți și mai târziu Jidani, locurile de pășunat, rezervându-le exclusiv pentru vitele locuitorilor din numitul cerc notarial. Acum pășunatele le manipulează erarul, care ia o taxă anumită pentru fiecare vită.

Tot la stăruința numiților domni s'a luat dela întreprinzătorii jidani și manipularea pădurii erariale și s'a dat notarului din Câmpeni, care nu numai că dă de lucru la mai bine de 1000 oameni și prin aceasta le face cu puțință de a-și susține familiile, dar a mai dat și altor întreprinzători români din munți mai multe lucrări, cari le vor aduce și acestora un oare-care câștig material.

Ceea-ce acești d-ni au făcut bine pentru poporul din munți va fi ținut în minte, și recunoștința acestui popor nu le va lipsi. Dacă însă domniile lor ar exopera dela locurile competente ca și *taxa lemnului* din pădurile erariale să se dea Moților cu același preț, cu care se dă fabricii de celuloză din Turda, ar face un lucru cu adevărat vrednic de laudă. Exoperarea acestui lucru nici că ar fi așa grea, necerându-se decât un lucru just.

Credința generală e, că nici nu s'ar pute denega o atare cerere. Pentru erar acest lucru nu ar fi dăunător, ear' pentru locuitorii muntenii ar fi de tot favorabil și le-ar face oare-cum mai suportabilă viața, în aceste locuri, unde în urma recoltei de tot slabe din anul trecut abia pot să-și câștige pâinea de toate zilele. Altfel dările și aruncurile de unde să le mai plătească?

Cred că forestierul cercului Câmpeni, Ebergényi Béla, dacă ar fi întrebat asupra chestiunii i-ar ști da o soluțiune favorabilă.

Moful.

„Congrua” și magnații.

— Desbaterea din casa de sus. —

În ședința dela 7 Iunie n. a casei magnaților a venit la rând și omonosul proiect despre așa numita *congrua*, și într'acea singură ședință a și fost primit.

Archiereii români au fost la postul lor și au luat poziție hotărâtă contra proiectului, — dar' fără rezultat. Ne-ar fi plăcut să vedem pe toți archiereii români la ședință; dar' au lipsit Metropolitul Roman și episcopii Pavel și Șabó. Și mai bătrător la ochi e, că au lipsit episcopii sârbești; nici chiar patriarchul Brancovici n'a fost de față.

Astfel greul opozițiunii l-au purtat archiereii români, ajutați indirect de câțiva membri maghiari ai casei.

Ziarele ungurești sânt destul de scumpe la vorbă în rapoartele lor. Dar' încât reese, desbaterea s'a urmat cam astfel:

Cel dintâiu, care a introdus desbaterea, a fost episcopul Aradului Ioan Mețianu, care a combătut cu multă logică și bărbăție tendințele guvernului, de a se amesteca în autonomia bisericilor cu ajutorul dispozițiilor proiectului de lege din chestiune, mai ales al §-lor 7, 8 și 9. A declarat, în sensul cunoscutelor hotărâri ale sinoadelor, că în condițiile puse preoților bisericii române gr.-or. nu pot primi ajutorul ce li-se oferă, și a făcut în fine propunerea, în numele său și al soților sei archierei, ca proiectul de lege să fie retras în ministerului de culte și instrucțiune publică cu avizul, ca să-l modifice luând în considerație dreptul de autonomie al bisericii române gr.-orient., ascultând mai înainte și părerea acestuia.

După episcopul Mețianu s'a ridicat în contra proiectului br. Fronay, care s'a plâns, că toate confesiunile, afară de cea romano-catolică, prin acest proiect devin mai dependente de stat, decât au fost până acum, și că îndeosebi biserica evanghelică maghiară vede în acest proiect o mare *vătămare* și *neîncredere* față cu dînsa.

Episcopul Caransebeșului N. Popea declară la rîndul său, că se alătură la expunerile și propunerile episcopului Mețianu.

A mai vorbit și episcopul luteran Balitz, zicând, că nu poate primi proiectul de lege în redactarea sa de față.

Wlassics într'un discurs mai lung a reeditat toate argumentele, ce le-a adus cu ocazia desbaterei în camera deputaților în favoarea operei sale, cari, firește, culminează în afirmarea, că este neapărat de lipsă, ca statul în interesul său să exercite acea putere disciplinară față cu preoțimea, care de fapt face iluzorie ori-ce autonomie bisericăscă.

Wlassics se plânse cu istețimea unui actor consumat, că episcopul Aradului îl terosează cu amenințări, că preoții români nu vor primi ajutoare; ministrul însă „nu va lăsa să fie terorizat”. Zice, că atitudinea protestatoare a preoților române gr.-orientale o va privi ca făcută numai din motive

de disciplină, că adevă nu vrea să fie supraviețuită atitudinea ei politică de către guvern; amenință mai departe, că și în viitor va persista în a refuza înființarea de *nouă gimnastii românești confesionale*, căci, zice, „după cele-ce se petrec și se pot ceti și prin ziare, nu e bine de a se face nici măcar amintire de astfel de gimnastii”.

Cât despre *subvenționarea gimnastilor existente* — chestiune trasă de pînă în desbatere — zice, că gimnastiile românești trebuie să treacă mai înainte printr'un canon de poezie și a expiare a păcatelor — și apoi statul se va socoti....

Asta vrea să sune, se vede, la Brașov și — București.

Contele *Essterházy M. Móricz* a combătut proiectul în tendința sa, care e: „absolutismul suveranității de stat”.

Despre §-ul cu disciplinarea pentru conduita contrară statului nobilul conte zice:

„Eu, care știu ceti și printre sîre, o spun pe față, că acest § s'a adus exclusiv numai de dragul chestiunii naționalității lor, pentru-că guvernul a înțeles sat până acum a se ocupa pe față cu chestiunea naționalităților.”

Știm, simțim, că eșirea în relief (kidomborodás) a chestiunii naționalităților va constrînge guvernul, ca să se ocupe cu ea, dar' pe altă cale și cu alte mijloace, de cum obicinuia până aci a-și realiza înalte sale concepțiuni politice: cu forța și ajutorul banilor”.

Metropolitul Blajului *Victor Mihályi* a declarat, că nu primește nici în general proiectul. A protestat în contra sutoarelor nedeterminate, ce e vorba să se dea preoților români uniți și contra modului, cum împarte guvernul cunoscutul ajutor de stat între preoții acestia.

Baronul Radványzky a vorbit pentru proiect, ridicându-se mai ales contra petițiunii dată dietei de către biserica gr.-or. rom., petițiune, pe care noi nu o cunoaștem nici azi. Apoi a încercat să combată și pe contele Essterházy, al cărui cuvânt i-a turburat pe mameluci.

Discuțiunea s'a finit, după o replică a episcopului Mețianu și a metropolitului Mihályi, cu primirea proiectului în general și apoi în special, fără nici o singură modificare.

1848.

Sârbii și Românii.

E cunoscută, din „Cronica anului”, adunarea dela Carlovei, 1/13 Maiu 1848, a Sârbilor. Am publicat deja și frumosul *salut* al adunării către „nația românească” (v. nr. 90 al „Tribunei”).

Estă acum și un punct (al 6-lea) din enunțatiunile adunării naționale sârbești, care punct ne privește pe noi.

„Nutrind iubire din cele mai sincere și adevărate față cu națiunea română; bucurându-ne în adâncul inimii de ori-ce progres al naționalității ei; dorind, ca și poporul român să devină națiune liberă și independentă, să fie egal îndreptățită cu celelalte națiuni ale țerei, această adunare națională sârbească cugetă, că noi Sârbii, ca frați credincioși și adeverați ai Românilor, sîntem datorii a-i sprigini în renașterea lor națională, așteptând aceeași dragoste reciprocă dela dînșii; de aceea ne rugăm de Regele nostru, că

„Să se proclame și să se asigure independența națională a poporului român în spiritul de libertate și naționalitate”.

Cronica anului.

Cinot-bisericii, 8 Iunie.

Redactorul ziarului *Fünfsürchner Zeitung*, dușman neîmpăcat al Românilor și Sârbilor din graniță și mare maghiaron, a fost atacat la miez de noapte în locuința sa.

El a făcut us' de armă și a alungat pe atacători, cari se crede că vor fi fost Sârbii. (Reform, 19).

Pesta, 8 Iunie.

De când a încetat censura s'au înmulțit frumos ziarele. De present apar în Ungaria și părțile ei vre-o 60 foi. Sînt 32 maghiare, 19 germane, apoi sârbești, românești și slovacicești. Între cele maghiare sînt 12 politice, 5 populare enciclopedice etc. Între cele germane sînt 8 politice.

Din România, 9 Iunie.

Resultatul venirii generalului rusesc Diuhamel în țările românești este, că s'a învocat cu domnia principatelor, ca îndată să se deschidă adunările, în cari să se desbată modalitatea

reșcumpărării principatelor de sub suzeranitatea Sultanului. — Diuhamel are mai departe de gînd a se sfătui și cu Sârbii din Bănat și în genere cu toți Slavonii. Scopul: întinderea panslavismului până la Marea-Adriatică. (Gaz. de Trans.)

Vicența, 9 Iunie.

Azi a sosit aci cu armata feldmarșalul Radetzky.

Justiția maghiară.

— Prigonirea avocatului Dr. Tamașiu. — (Urmare și fine).

Fiind eu în ținutul acesta singurul avocat, nu am avut un coleg, cui să-mi încredințez lucrurile și avese multe agende importante, nu puteam să plec mai de timpuriu decât în 26 Maiu, pe când însă mi întocmisem lucrurile așa, ca fără de grije să mă pot prezenta înaintea tribunalului.

Ce să vezi? Bașibosucii ungurești primind odată decisu! 2455/98, n'au mai cetit și partea aceea prin care „mi-se dă voe să mă prezenta liber până în 28, și încât nu m'as prezenta să mă exorteze; au dat telegrama de mai sus gendarmeriei din Hida încă în 25 Maiu, care apoi toată noaptea m'au pândit, ca nu cumva să plec eu singur de acasă.

Fiind în modul acesta surprins de gendarmi, și spunându-mi că să mă bucur de favorul ce „mi-l-au dat, cu riscaarea postului lor, că nu m'au deținut de loc în 25 seara; înainte de plecare am lăsat la cancelarie două telegramme, una la președintele tribunalului, una către dl. Brediceanu, care „mi-a fost apărător în cauză.

În urma telegramii adresată către președintele tribunalului, care conținea adresa, ca să paralizeze volnicile senatului și sisteze aplicarea forței; imi vine acasă pe când nu mai eram acolo telegrama de următorul cuprins (din senat): *távirati kérelmével elutasítatott; lugosi kir. törvényeszk: (Rugarea-ți telegrafică s'a respins; tribunalul regesc din Lugoj).*

În urma telegramii date dlui Brediceanu „mi-a venit mie o telegramă tot pe timpul când eram pe cale, prin care „mi-se anunță, că ordinul de exortare s'a revocat, deci pot pleca liber pe 28 la publicare.

Deodată cu această telegramă s'a dat din partea tribunalului la 26 Maiu, la 4 ore și 40 minute după amezii câte o telegramă la judecătoria regescă de aici, la gendarmeria din Cluj, ca să dispună momentan, că încât gendarmeria a început efectuarea exortării să o sisteze momentan.

Ei, dar' cu toate acestea pe mine nu m'a găsit nici o dispoziție dintre acestea.

Ajunsa la Lugoj, în societatea celor doi gendarmi din Huedin m'am înfăptșat la tribunal în 27 Maiu la 4 ore d. a. declarându-i, că conștient de volnicia și terorismul ce „mi-s'a făcut, și basat pe decisu! de altcum ilegal, liber mă present, și încât aceste unelte orbe ale forței înarmate sînt la spatele mele, nu dovedesc decât că am fost lipsit pe nedrept de libertatea-mi personală pe acel timp, și se iee la cunoștință înfăptșarea mea înainte de terrain.

La această declarație președintele exprimându-și părerea de rău asupra celor înțelepte, în urma neînțelegerii — voește să dimită gendarmii, dar' acestia la rîndul lor nu voesc să se depărteze până nu li-se va vidima cartea de serviciu, căci ei trebuie să dea seama că ce călătorii de plăcere au făcut.

Acum a venit onoratul senat al tribunalului, care îl convocase momentan președintele, în încercătură. Până aci a cugetat, că tot lucrul e numai o jucărie copilărească.

Dar' cum va vidima cartea de serviciu a gendarmilor pentru un fapt, care dînsul îl revocase?

În urmă așu un expedient, că în urma întârzierii telegramelor s'a întemplat aceasta, și a isprăvit cu gendarmii.

După acestea știți ce s'a întemplat?! Cugetați, că „mi-s'a publicat mie vre-o sentență, sau cugetați că s'a luat vre-un protocol cu mine!? Nimic din toate aceste.

Tot ce s'a întemplat e, că înaintea întreg tribunalului adunat de curiositate, am dovedit înțeleptului senat cu actele lor, cari ei la referare nu le cetesc, nici nu le caută, ci le referă fără cap, — că dînșii au comis o ilegalitate din cele ne mai pomenite față de mine, în urma cărei dl referent a aflat de bine a-și cere scuzele pentru cele înțelepte.

Și acum, stimate dle, Redactor și on. public român! spuneti-mi ce a fost înțelesul acestei precodări față de mine? Care a fost scopul final al acestei exortări? Ce a fost crima ce am comis de a trebuit să se aplice față de mine procedura de mai sus?!

Spuneti-mi d-voastră, că eu cu degrabă nu-mi pot da seama.

Om tînăr, abia de 2 ani așezat aici în ținutul acesta locuit de Români, toată activi-

tatea a trebuit să-mi-o dezvolt pentru de a reabilita reputația și încrederea între popor și conducători, și a desvolta și repara încrederea poporului față de avocat, dărîmată cu totul de unii advocați străini, ce s'au perândat în acest ținut, și cari în acel timp nu au căutat la altceva, decât să-și umple cât mai îngrabă buzunarele sale.

Pe când „mi-am câștigat în măsură completă stima, iubirea și alipirea inteligenței noastre și a poporului nostru de aici, și pe când publicul cu deplină încredere în cele mai intime și delicate afaceri se adresa la mine, ca la avocat, când legătura aceasta firească se întăria din zi în zi, vine puterea înarmată ajutată de tribunalul reg. din Lugoj și imi face ilegalitatea din chestiune!!

Fost-a această procedură menită ca să-mi mărească vaza, încrederea și legăturile de simpatie, între mine și public, în a cărui serviciu stau, sau fost-a acomodată să-mi dărîme încrederea și iubirea ce „mi-am câștigat la toți aceia, cu cari am stat în legătură socială, și la aceia, a căror interese le aper, — o las la aprecierea onoratului public românesc.

Punibilitatea tribunalului însă reese evident din datele de mai sus, scoase din actele lui proprii. A ordina exortare la l-a citațiune, și a mă pune la discrețiunea gendarmeriei din Cluj, e în sine culpabilitate.

Tot așa de culpabilă e această gendarmerie recercată de tribunal, când necetind ordinul primit, nu-mi dă voe liberă să mă prezentez liber, ci înainte de vreme mă deține și mă deșpoaie de libertate.

Pentru această nedreptate am și început a face toți pașii la toate locurile competente, pentru reabilitarea reputației mele și pe-depsirea celor culpabili.

Că justiția maghiară va fi tot așa de dreaptă, precum a fost afară din cale severă față de mine, și da-mi-va satisfacerea cuvenită? Vom vedea!

Dr. Simion Tamașiu,
avocat.

Chestiuni școlare.

Internatul de fete în Blaj.

Programul examenelor publice dela școala gr.-cat. de fete din Blaj cu finea anului școlar 1897/8 este următorul:

Joi, 16 Iunie st n.: 4—6 examen de limba franceză, conversațiune germană și maghiară.

Vineri, 17 Iunie: 8—10 toate obiectele claselor I. și II.; 10—12 toate obiectele claselor III. și IV.; 3—6 toate obiectele claselor V. și VI.

Sâmbătă, 18 Iunie: clasa VII. 8—12 religieiune, limba română, maghiară și geografia; clasa VIII. 3—6 religieiune, limba română, matematica, maghiară și istoria.

Duminică, 19 Iunie: 11—12 examen din economia casnică și grădinarit; 4—6 musica vocală și instrumentală.

Luni, 20 Iunie: 8 ore dimineața S-tă liturgie solemnă — „Te Deum”, cetirea clasificărilor și împărțirea premiilor.

Expoziția lucrurilor de mână va fi deschisă începînd de Vineri, în 17 Iunie dela orele 10—12 și dela 2—4 d. p.

Blaj, 2 Iunie 1898. G. Muntean.
director de studii.

Examenale anuale în această școală, făcîndu-se în zilele și orele indicate în programă, în rog să binevoiți a ne face onoarea să asistați la examinarea elevelor, precum și la „Te Deum” și distribuirea premiilor, care va fi în 20 Iunie, orele 8 dimineața.

Primiți, vă rog, asigurarea deosebitei mele stime. Directoarea internatului A. Solomon.

Reuniunea învățătorilor români dela școalele popor. conf. gr.-or. din protopopiatele aradane.

— Apel. —

Nr. 286/1898. Spiritual timpului reclamă progres. Poporul român voește să se valideze înaintea popoarelor conlocuitoare și în fața lumii, dar' puținii sînt la număr acei fii ai sei, cari pot înfrunta cu succes toate pedecile ce se pun în calea progresului seu. Ajutor momentan își caută poporul român în preoții și învățătorii sei, căci astăzi numai acestia îi cunosc fundamental durerile și suferințele, de oare ce acestia trăesc și simțesc cu dînsul. De aici învederează, că poporul nostru va pute înainta în bunăstare spirituală și materială numai dacă va avé pe lângă sine preoți și învățători vrednici.

Învățătorii ortodoxi români din cele șapte protopopiate Bradane (Arad, Chișineu, Șiria, Boroșineu, Butei, Rodna și Halmagiu) cunoscîndu-și greșua misiune, ce o au întru dezvoltarea poporului, s'au întrunit și au format o reuniune, în care coadunându-se discută chestii importante referitoare la cultivarea lor proprie și la educațiunea poporului român

peste tot. Această reuniune își ține în tot anul adunarea sa generală și învățătorii fiecărui protopopiat pertractează chestiuni didactice, coadunându-se cel puțin de câte două-ori în fiecare an la școala cutărui confrate din protopopiat.

Din contribuiri proprii ale membrilor, această reuniune a pus basă la o bibliotecă centrală în Arad, și la alte biblioteci particulare în provincă, în protopopiatele mai sus amintite; dar' lipsa de mijloc material nu-i permite să-și adjecteze aceste foculare de cultură, după-cum s'ar pretinde în aceste timpuri critice din mai multe puncte de vedere. Dorind însă reuniunea, ca totuși se mîne înainte această cauză importantă, vine și se adresează mai înainte către p. t. domni autori și editori de cărți române de ori-ce conținut, precum și către toți Români, cari au durere de inimă către cauza educațiunii poporului român și sînt binecuvîntați de Dumnezeu și cu oare-care bunăstare materială, să se îndure a trimite câte un exemplar din cutare, sau cutare op. de valoare, spre a îmbunătăți astfel biblioteca noastră centrală, sau pe cele din singuraticile protopopiate, ca să ușurăm învățătorilor, membri ai acestei reuniuni, modalitatea de a se perfecționa tot mai mult în cultură, ca apoi se poată contrasta tot cu mai mare efect împotriva greutăților multifarie pornite și porninde asupra educațiunii poporului român.

Dumnezeu, care știe și vede toate, nu va lăsa nerăpălită dăruirile, ce ni-se vor face din ori-ce parte, căci în rugăciunile noastre ne vom aduce totdeauna aminte de marizimoșii nostri binefăcători, ale căror nume le vom eterniza atât în analele reuniunii, cât și în inimile noastre, dar' și pe calea publicității.

Ori-ce fel de donațiune rugăm a se trimite la adresa: „Teodor Ceontes, profesor în Arad”.

Arad, din ședința ordinară a comite-tului, ținută la 19 Maiu n. 1898.

Prof. Teodor Ceontes,
președinte.
Iosif Moldovan,
secretar.

CRONICA

Sibiu, 9 Iunie n.

Concert. Sâmbătă, 11 I. c. va avé loc în sala resaurantului *Pankiewicz* concertul elevilor dlui *Fr. Czerny* sen. Vor da concursul lor d-șoara *Alice Wurmboauer*, piano, d-na *P. Herter*, violoncelo și domnișoara *Maria Czerny*.

Între elevii dlui Czerny sînt mulți Români și de aceea credem că publicul nostru va cerceta acest concert, care are următorul program:

H. Hässner: „Carnevals-Gavotte”. (Ensemble). J. Gebauer: „Quartet de violină, de V. Muntean, Josefina Czerny, F. Czerny, P. Herter, J. Zeller: Cântec din „Vogelhändler”. de C. Popescu. F. Schubert: „Rosamunde”, de Stefan Siroia. J. Singellée: „Mignon”, de K. Bortmes. S. Scheletti: „Ce te legeni codrule?” de M. Czerny. Verdi: Cavatine din „Attila”, de Josefina Czerny. J. Singellée: „Rigoletto”, de N. Popescu. J. Singellée: „Tra-viata”, de V. Ciacan. Ch. Dancla: I. Kon-zertstük, de C. Streoulia. J. Pleyel: „Quartet de violine, de F. Stamp, Jos. și F. Czerny, P. Herter. F. J. Czerny: „Wenn ich in deine Augen sehe”, de M. Czerny. Alard: „Trovatore”, de Th. Serb. Mezalik: „Romänischer Marsch. (Ensemble). Începutul la 8 ore seara. Prețul de intrare 20 cr., copii 10 cr.

Gendarmii unguri, ori români? Am amintit ieri, că o societate din *Tîrgu-Jiu*, care doria să meargă la *Hățeg*, a fost oprită de — gendarmi. Faptul se adevărește și din București. Numai cu deosebirea, că excursiști au fost opriți nu de gendarmii maghiari, ci de cei din România. Estă ce i-se comunică *Tim-pului* din *Tîrgu-Jiu*:

Directorul gimnasiunii local a cerut autorisare ministerului instrucțiunii să facă o excursiune geografică cu elevii la *Sarmisegetusa*, în Transilvania.

Ministerul, autorizînd excursiunea, profesorii și treizeci de elevi au plecat Sâmbătă spre *Sarmisegetusa*. Ajunși la vama română Păuș, excursiști, tocmai în momentul când erau să treacă granița, au fost opriți de mai mulți gendarmi români, cari veniau în goana calilor dinspre *T.-Jiu*. Oprind pe excursiști, ei au spus, că au fost trimisi de prefect după ordinul primului ministru (!), că să oprească pe excursiști și să-i forțeze a se înapoa.

Excursiști au fost nevoiți să cedeze forței și s'au înapoiat spre *T.-Jiu*. Tristul convoia, exortat de gendarmi, a sosit Sâmbătă noaptea în oraș.

Același lucru s'a întemplat și altor persoane, cari ca acte în regulă au voit să treacă granița. De fapt, granița este închisă pentru ori-cine până la 20 curent, când se termină la *Hățeg*, — unde s'a bănit că vor merge ex-urșioniști, — sîrbările date pentru adunarea fondului necesar fondării teatrului român.

Toma Camărășescu.

Dacă lucrul e așa, e mai grav decât ni-se părea ieri. Ei vorbi că Români din regat au fost opriți de gendarmii români, ca se vină între frații lor, la o

sărbare culturală. D'apoi, că la *Hafeg* avea să fie și *banchet*... — și la *banchete* Românii sunt nu numai permiși, ci — precum știm — chiar *trimiși*.

Sau numai cu Unguri li-e iertat să facă *banchet*?

Nou proces socialist. În *Nyregyháza* s'a pertractat un nou proces, acușati fiind patru conducători socialiști. Au fost condamnați la câte 15 zile de închisoare și câte 200 fl. amendă.

Procesul lui Zola. Curtea de casție din *Paris*, va pertracta în 16 Iunie recursul de nulitate al lui *Zola*, făcut în urma procesului din 9 Martie. Dacă se va respinge recursul, atunci procesul lui *Zola* se va ține a treia-ora la finea lui Iulie tot la tribunalul din *Versailles*.

Earăși brutalități gendarmerești. Din *Becher* se scrie, că trei soldați de cavalerie, din *Panciova*, desertând au voit să fugă în *Serbia*. Ei însă au fost prinși de gendarmi tocmai când voiau să treacă granița. Soldații au fost duși în casarmă acestora, unde au fost supuși celor mai grozave chinuri. Intre altele ei au fost legați pe niște stâlpi la înălțime de 1 metru dela pământ și în decurs de mai multe ore bătuți și chinuți în tot chipul.

Locuitorii din apropiere au anunțat cazul vicecolonelului *Schönfeld*, care a arestat îndată pe brutalii gendarmi.

Incordare — zădarnică. Un anunt din *Dr. Schöffer Ernő* (nu sună ungurește de fel), medic cercual în *Chisletu* (Bănat) se sfatoșește groznic într-o corespondență ce a publicat în *Budapesti Hirap* de azi. Se căste și el ca toți patrioții unguri, că în ținuturile locuite de Români, maghiarizarea în școli este aproape imposibilă. După mari și multe sfatoșenii se încordă apoi la urmă și zice: în comunele din sudul Ungariei cerem instituirea grădnică de școli de stat, atunci putem crește în patria maghiară, pe pământ maghiar o puternică națiune maghiară și atunci nu și-a pute vii daco-românismul capul la tot pasul, care ca șerpele crescute și adăpostit la sinul nostru, pe noi ne mușcă. — Mai încet, nene *Schöffer*, nu te da la încordare prea mare, că îți va strica.

Aniversarea Hume-rule. Marti a fost aniversarea de douăzeci ani, decând s'a respins propunerea *bill*-ului *Hume-rule* al lui Gladstone. Partida orangiștilor a sărbătorit acum cu mari demonstrații aniversarea răscălei de atunci.

Din *Belfast* se anunță, că Luni s'a făcut acolo procesiunea Irlandezilor naționaliști. După procesiune mai multe mii de orangiști au atacat poliția, au desarmat-o și au respins-o în casarmă. Mulți polițiști au fost grav răniți. Unul a scăpat din ghiarele morții scotându-și revolverul. Multimea a scos pardoșea stradelor și aruncau petrite după poliție. Când s'a prezentat la fața locului batalional de dragoni și infanterie, multimea i-a primit cu cântarea „*Rule Britania*”. S'a făcut mai multe arștări. Se tem de continuarea turburărilor, de care-ce orangiștii sânt foarte infuriași asupra poliției.

Hotel „Metropole”. Din București ni-se scrie, că dl *Cornel Danilescu*, Român ardelen, a luat administrația hotelului „*Metropole*”, situat la bună poziție, în fața palatului regal din calea Victoriei. Hotelul se va mări și mobilă din nou. De aceea se recomandă în atențiunea Ardelenilor cari cercează capitala română.

Decorare după alegeri. În *Serbia* zilele trecute s'au făcut alegerile. Aleși au fost: 114 liberali, 62 progresiști, 17 neutrali și 1 radical, care însă a abzis de mandat. Regele *Serbiei* a decorat pe ministrul de interne *Antonovici* cu ordal *Takova*, clasa primă, pentru meritele ce le-a câștigat în susținerea ordinii cu prilejul alegerilor.

Nouă asentare la Oradea mare. Medicul militar *Dr. Raab* a fost arestat zilele trecute constându-se, că se ocupa sistematic cu eliberarea fiiciorilor dela milicie. Din această cauză s'a ordonat a nouă asentare la Oradea-mare. Toți obligații militari cari nu au fost asentați se vor visita din nou.

Tesalia fără Turci. După cele mai nouă știri ce ne vin, *Tesalia* este evacuată cu desăvârșire de Turci. Armata Grecească și-a ocupat din nou posurile de mai înainte. *Edhem-paşa* încă s'a reținut la Constantinopol. E liniște deci eară.

Noua capitală a Chinei. Din *Londra* se anunță, că *Cium-li-jamen* a hotărât în ultima sa ședință să mute capitala *Chinei* din *Peking* la *Sing-Han-Fu* în provincia *Su-Si*. Generalul *Tung-Fu-Cing* a și ocupat cu trupele drumul ce duce din *Peking* la *Sing-Han-Fu*, pentru siguranța mutării curții imperiale.

Expoziția de păpuși din Neuwied. Sâmbătă, la 23 Mai, s'a deschis în orașul *Neuwied* din Germania o expoziție istorică și de costume ale diferitelor popoare, cum poate nu s'a mai făcut până acum.

Pe aproape 1000 de păpuși în mărime corespunzătoare se află reproduse cu mare exactitate porturile istorice din diferitele epoce.

Se află costumeuri străvezi de ale femeilor egiptene din veacul al 4-lea înainte de Christos, costume de pe timpul Romanilor, Grecilor, din evul mediu, din epoca renașterii, cu un cuvânt costumeuri din toate epocile până la costumul elegant al biciclistelor

de azi. Reprezentante încăntătoare ale epocilor principale a dezvoltării ne arată veșnica schimbare a modei; nu lipsește nici împăratul bizantin *Iustinian*, nici soldatul mercenar de pe timpul războiului de 30 ani, nici grandiosul cavalier dela curtea lui *Ludovic XIV*.

De o frumusețe și atracțiune deosebită sânt costumele țărănești. Sânt reprezentate costumeuri din *Hesse*, *Brandenburg*, *Nassau*, din *Francia*, *Spania*, *Rusia* etc. Se poate zice însă cu drept cuvânt, că mărgăritarul acestei expoziții îl formează costumele țărănești din România.

Imitația acestor costume, până în cele mai mici detalii, este perfectă. Aceste modeluri s'au executat din inițiativa și sub augusta supraveghere a Reginei României, care a trimis la *Neuwied* patru vagoane de astfel de păpuși.

Expoziția este pusă sub protectoratul principesei-mame de *Wied*, mama Reginei României și este făcută în scopul de-a îngrijii de fetele surdo-mute dela orfelinatul din *Neuwied*.

Baloane în aer. Din *Viena* se depeșează, că ieri au dat drumul la trei baloane ajustate în toată regula, ear' unui neadjustat, cu scop de a face experimente științifice. Expedițiile aceste aerisne le aranjează un comitet internațional, au numai în *Viena*, ci în același timp în șese orașe mai mari ale Europei.

Știri mărunte. În *Timișoara* a fost arestat un Sârb cu numele *Trifunaru*. Se susține, că acesta este vâtaful unei bande de falsificatori de bani.

— În comuna *Zorlențu-mare*, Luni noaptea a fost omorât judele comunei *Golia*.

— În comitatul *Arva*, comuna *Duha*, cu ocazia unor săpături, s'a aflat o considerabilă grămadă de bani de aur, de pe timpul Mariei Teresii.

— Luni s'a întâmplat o vehementă ciocnire de trenuri la gara *Anurovskoea* (*Rusia*). Mai multe persoane au fost omorite și multe rănite.

— Răscoluții din *San-Domingo* s'au liniștit. Știrea, că presidential *republicii* a fost omorât, s'e desminte.

La

Abonament lunar

pentru Iunie st. v.

— cu prețurile din capul foi —

Invită

Administrațiunea ziarului „TRIBUNA”

ECONOMIE.

Stropitoare pentru „*Peronospora viticola*”.

— Încununștințe. —

Subscrisul comitet este în plăcută poziție de a pune la dispozițiunea membrilor „*Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului*” în mod gratuit stropitoare (ta-lumba, proașca) de *peronospora*, dăruită nouă de onorabila comisiune economică a comitatului Sibiului.

Doritorii să-și înainteze subscrisului comitet cererile în scris, cu care ocaziune să se arete și timpul cât doresc a se folosi de stropitoare.

Spre orientare însemnăm și aci, că stropirea dăintă a viței se face în *Maiu* a 2-a în *Iunie*, a 3-a în *August* și a 4-a în *Septembrie*. *Sibiu*, 7 Iunie n. 1898.

Comitetul central al „*Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului*”.

Dem. Comșa, Victor Tordășianu, president. secretar.

Pentru lucrătorii de câmp și de vii.

Potrivit îndrumării înaltului minister r. u. de agricultură dto 25 *Maiu* a. c. nr. 5309, vestim celor pe cari li privește, că amăsurat dispunerii înaltului minister de comerț dto 17 *Maiu* a. c. nr. 31.666, hotărârea privitoare la favorul ce l-au avut lucrătorii de câmp și de vii de a călători, pe lângă arătarea atestatăului oficioului comunal pe toate liniile căilor ferate de stat, cum și pe toate liniile căilor ferate din patrie cu prețul de jumătate, se schimbă într'acolo, că lucrătorii de câmp și de vii pe viitor numai atunci se pot folosi de favorul de a plăti pentru călătorie pe clasa a III-a prețul de jumătate, dacă vor călători cel mai puțin 10 împreună, respective dacă se solvește prețul redus cel puțin pentru 10 lucrători, și dacă vor dovedi prin „*certificatul de lucrător*” (munkásigazolvány) prescris de articolul de lege II. din 1898, că sânt în fapt lucrători de câmp și de vii.

Conform îndrumărilor date, direcțiunile căilor ferate se vor ține de această hotărâre cu începere din 15 Iunie c. n.

Totodată direcțiunile căilor ferate de stat și a celorlalte căi ferate din patrie au fost îndrumate a aduce această schimbare la cu-

moștința tuturor prin afișarea la loc potrivit a acestei dispozițiuni și au primit și îndeosebi îndrumarea să-și facă pe lucrătorii băgători de seamă, că fără de „*certificatul de lucrător*” nu se pot folosi de favor nici în cazul, când s'ar prezenta (înștiința) spre călătorie deodată 30 sau mai mulți lucrători de câmp și de vii.

Prin „*certificatul de lucrător*”, lucrătorilor de câmp li-s'a făcut ușurință, încât sânt mântuiți de cheltuielile și de osteneala ce o aveau cu câștigarea atestatăului comunal.

Sibiu, 8 Iunie n. 1898.

Comitetul central al „*Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului*”.

D. Comșa, Victor Tordășianu, preș. secretar.

Mai nou.

Războiul ispano-american.

Depeșele sosite azi cuprind detalii despre bombardamentul dela *Sant-Jago de Cuba*. Bombardarea au început-o Americanii și Spaniolii au ripostat, dar' fără de a cauza stricăciune vapoarelor americane. Mai târziu vapoarele lui *Schley* s'au apropiat de forturi și au amușit bateriile spaniole. Fortul *Castella* și *Santa-Catalina* au fost incendiate prin proiectilele americane. Americanii n'au suferit nici o pierdere.

O depeșă din *New-York*, din 8 I. c. anunță, că în urma știrilor primite dela *Sant-Jago* s'a început de nou bombardamentul și se crede, că Americanii le-a succes a debarca pe mal și a se împreuna la *Dagniri* cu răscoluții.

Aceste știri sânt de proveniență americană. Știrile emanate din isvor spaniol confirmă bombardamentul, dar' anunță, că forturile spaniole au suferit mici pagube, cari din punct de vedere militar nu au nici o însemnatate și că Americanii încă au îndurat pierderi.

O depeșă a generalului *Blanco*, trimisă guvernului din *Madrid*, anunță, că Americanii au făcut încercare a debarca la *Surgidero de Aquadores*, dar' au fost respinși de cătră *Linares*.

Bibliografie.

„*Orașul București*”, articol retipărit din „*Enciclopedia Română*”, publicată sub auspiciile „*Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român*” de *Dr. C. Diaconovich*. Cu 2 planuri și 15 ilustrațiuni. (Edit. W. Krafft în *Sibiu*. Prețul 1 leu). Sub acest titlu a apărut în zilele din urmă o interesantă broșură, care cuprinde o amănunțită descriere a capitalei române. Anume ne dă un material vast despre situația geografică, suprafața, populațiunea, aspectul, fortificațiunile, grădiniile publice, monumentele, zidurile, casarmele, administrația finanțelor orașului, despre autoritățile ce își au sediul în capitală, apoi despre instrucțiunea, așezămintele culturale, press, industria, comerțul, comunicațiunea, băncile, locurile de petrecere și istoria Bucureștilor. Dintre toate scrierile monografice despre acest oraș, broșura de față este fără îndoială cea mai sistematică și luându-și datele numai din publicațiuni oficiale și dela locuri competente, dă cetitorilor — nucleu — o iconă cât se poate de fidelă a stărilor din capitala României. Ea este înzestrată cu un frumos plan al orașului la care este alăturat un registru al stradelor și zidurilor mai însemnate cu indicările necesare pentru a le găsi la moment în plan, apoi cuprinde un plan al grădinei botanice dela *Cotroceni* și un număr mare de ilustrațiuni de o frumusețe deosebită, anume: 3 aspecte din *Calea Victoriei*, *Bulevardul cu băile Eforiei*, *Bis. Antim*, *Balașa*, *Stavropoleos*, *Catedrala catolică*, *Ateneul*, *Universitatea*, 2 tablouri ale institutului botanic, *Banca Națională*, *Teatrul Național* și *Așezămintele Brancovenesti*. Broșura se poate procura la toate librăriile.

La comandă din afară să se adauge pentru porto postal totdesuna încă 5 cr., ear' pentru expediție recomandată 20 cr. v. c. Pentru siguranța expediției recomandăm modalitatea din urmă.

Am plâns. Romanță pentru voce și piano de *Alphonse Cirillo*. — 75

Singurătatea. Romanță pentru voce și piano de *Alphonse Cirillo*. — 75

Claire. Polca pentru piano de *Alph. N. Ochialbi*. fl. — 25

Institutele-Unite. Vals pentru piano de *Carol Decker*. — 1.—

Serba Bucureștilor, pentru piano de *Const. Dimitrescu*. — 50

Serba mirilor. De *C. Dimitrescu*. — 50

Inbuleul. Marș de *Gh. Fotino*. — 75

Surorile. Hora de *Gh. Fotino*. — 50

Elisa. Polca franceză de *G. Ionescu*. — 50

Zéphir. Polca mazurca de *G. Ionescu*. — 75

Souvenir de Zürich. Polca mazurca de *Anton Kneisel*. — 50

Pas de quatre original. De *Mayer Lutz*. — 50

Gavotte de la Princesse „*Marie*”. De *Michel Margharitescu*. — 57

Ai plâns și tu v'odată? Romanță pentru voce și piano de *Ernest I. Alexandrescu*. — 50

Nu înțeleg. De *E. I. Alexandrescu*. — 50

Pictorial! De *E. I. Alexandrescu*. — 50

Un fir electric. De *E. I. Alexandrescu*. — 75

L'Affection. Polca franceză p. piano de *C. D. Belortu*. — 50

De Braila à Gènes. Galop pentru piano de *C. D. Belortu*. — 50

Serba Bucureștilor, pentru piano de *Ioan D. Burlan*. — 50

Serba Bucureștilor, pentru voce și piano de *Ioan D. Burlan*. — 50

Didi. Polca mazurca pentru piano de *Ioan D. Burlan*. — 75

Isvorul. Romanță pentru voce și piano de *Dimitrie St. Cristide*. — 50

Anton Zica. Pe aripile amorului, vals pentru piano — 1.25

V. Hugo. Poezie. Cuvinte de *I. I. Dorianu*, *Aubade* (albadă). — 75

Dorianu. Prin flori și floricele, I. romanță — 505

Villacrose. De cemi-ai zis odinioară, romanță — 7

Radu D. Rosetti. E v'au loc uitat de oameni, reverie pentru voce și piano — 50

I. Paschill. L'Amitié, vals — 1.—

R. van Saanen, cuvinte de *M. Emi-nescu*. Doina codrului — 75

Ioan D. Burlan. Amintiri din Breasta, serbă pentru pian — 50

I. Braunstein. Réve du Matlot, vals pentru piano — 1.—

G. Vasiliu. Freamătul Zăvoului, horă — 75

C. Felix. Cuvinte de *I. Dorianu*. Vals conjugal pentru voce și piano — 50

I. Paschill. Cuvinte de *I. Dorianu*. Așa mi-e scris, romanță pentru voce și piano — 50

F. Domeier. Soirées de Bucarest, vals — 1.50

A. Cirillo, Emilie, polca-mazur pentru piano — 75

D. D. Voreas, Mignon, polca-mazur — 50

I. Dicker. Punct și virgulă, polcă pentru piano — 50

Poliz-Micunești. Douce Souvenances, vals — 50

Gr. Ciurea. Ferdinand — Marș, — 10

La comandă din afară să se adauge pentru porto postal totdesuna încă 5 cr., ear' pentru expediție recomandată 20 cr. v. c. Pentru siguranța expediției recomandăm modalitatea din urmă.

Cronica anului 1848. „*Gazeta Transilvaniei*” acrice: În editura societății pe acțiuni „*Tipografia*” din *Sibiu* a apărut „*Cronica anului 1848*”, — notițe istorice și culturale de acum cincizeci de ani. Adunate și ordinate de *Dr. E. Dăianu*. Retipărire din „*Tribuna*”. Prețul 30 cr. — Autorul, dl *Dr. E. Dăianu*, intenționează să scoată o serie întregă de asemenea broșuri, cari vor apăre în fiecare lună, formând cu timpul un volum. „*Menirea acestei cronice* — zice autorul — este a nu lăsa respirate prin numeri de ziare niște notițe istorice și culturale dela 1848 cari pot fi de care-care folos”.

Sosiți în Sibiu.

În 9 Iunie n. 1898.

Hotel „*Impăratul Romanilor*”: Eder, director de bancă, Adam, advocat, din *Brașov*; Szalay, antreprenor din *Cluj*; Szűcs cu soția, fostier suprem din *Mercurea*; Poefel, locotenent din *Uioara*; Dör, deputat dietal, Sarbo, director, *Temesváry*, procurist, *Graesser*, Halász, Paulini, Stern, Kugel, Fischer, Grünfeld, din *Budapesta*, Weiss, Sander, Mittler, din *Viena*, Muck din *Zlatna*, comercianți.

Hotel „*Neurithrer*”: Gyarmathy, proprietar din *Odorheiu*; Mosean cu soția, *Maria Christea*, voiajori din *Rimnic*; Reich, comerciant din *Viena*.

Hotel „*Melzer*”: Hugel, oficial de bancă, Glatzer, otetar, din *Agnita*; Klein din *Verd*, *Dimboiu* din *Sebeș*, *Costescu* din *Orștie*, *Beșu* din *Zlatna*, preoți; *D-na Rosdás* din *Grebliști*; *Balde*, măcelar din *Medias*; *Hager*, proprietar de mori din *Agnita*; *Li-bardi*, antreprenor din *Săliște*; *Popp* cu soția, notar din *Săsaug*; *Abzan* din *Felgyháza*, *Becher* din *Cluj*, voiajori.

Hotel „*Impăratul Romanilor*”: Eder, director de bancă, Adam, advocat, din *Brașov*; Szalay, antreprenor din *Cluj*; Szűcs cu soția, fostier suprem din *Mercurea*; Poefel, locotenent din *Uioara*; Dör, deputat dietal, Sarbo, director, *Temesváry*, procurist, *Graesser*, Halász, Paulini, Stern, Kugel, Fischer, Grünfeld, din *Budapesta*, Weiss, Sander, Mittler, din *Viena*, Muck din *Zlatna*, comercianți.

Hotel „*Neurithrer*”: Gyarmathy, proprietar din *Odorheiu*; Mosean cu soția, *Maria Christea*, voiajori din *Rimnic*; Reich, comerciant din *Viena*.

Hotel „*Melzer*”: Hugel, oficial de bancă, Glatzer, otetar, din *Agnita*; Klein din *Verd*, *Dimboiu* din *Sebeș*, *Costescu* din *Orștie*, *Beșu* din *Zlatna*, preoți; *D-na Rosdás* din *Grebliști*; *Balde*, măcelar din *Medias*; *Hager*, proprietar de mori din *Agnita*; *Li-bardi*, antreprenor din *Săliște*; *Popp* cu soția, notar din *Săsaug*; *Abzan* din *Felgyháza*, *Becher* din *Cluj*, voiajori.

Hotel „*Impăratul Romanilor*”: Eder, director de bancă, Adam, advocat, din *Brașov*; Szalay, antreprenor din *Cluj*; Szűcs cu soția, fostier suprem din *Mercurea*; Poefel, locotenent din *Uioara*; Dör, deputat dietal, Sarbo, director, *Temesváry*, procurist, *Graesser*, Halász, Paulini, Stern, Kugel, Fischer, Grünfeld, din *Budapesta*, Weiss, Sander, Mittler, din *Viena*, Muck din *Zlatna*, comercianți.

Hotel „*Neurithrer*”: Gyarmathy, proprietar din *Odorheiu*; Mosean cu soția, *Maria Christea*, voiajori din *Rimnic*; Reich, comerciant din *Viena*.

Hotel „*Melzer*”: Hugel, oficial de bancă, Glatzer, otetar, din *Agnita*; Klein din *Verd*, *Dimboiu* din *Sebeș*, *Costescu* din *Orștie*, *Beșu* din *Zlatna*, preoți; *D-na Rosdás* din *Grebliști*; *Balde*, măcelar din *Medias*; *Hager*, proprietar de mori din *Agnita*; *Li-bardi*, antreprenor din *Săliște*; *Popp* cu soția, notar din *Săsaug*; *Abzan* din *Felgyháza*, *Becher* din *Cluj*, voiajori.

Hotel „*Impăratul Romanilor*”: Eder, director de bancă, Adam, advocat, din *Brașov*; Szalay, antreprenor din *Cluj*; Szűcs cu soția, fostier suprem din *Mercurea*; Poefel, locotenent din *Uioara*; Dör, deputat dietal, Sarbo, director, *Temesváry*, procurist, *Graesser*, Halász, Paulini, Stern, Kugel, Fischer, Grünfeld, din *Budapesta*, Weiss, Sander, Mittler, din *Viena*, Muck din *Zlatna*, comercianți.

Hotel „*Neurithrer*”: Gyarmathy, proprietar din *Odorheiu*; Mosean cu soția, *Maria Christea*, voiajori din *Rimnic*; Reich, comerciant din *Viena*.

Hotel „*Melzer*”: Hugel, oficial de bancă, Glatzer, otetar, din *Agnita*; Klein din *Verd*, *Dimboiu* din *Sebeș*, *Costescu* din *Orștie*, *Beșu* din *Zlatna*, preoți; *D-na Rosdás* din *Grebliști*; *Balde*, măcelar din *Medias*; *Hager*, proprietar de mori din *Agnita*; *Li-bardi*, antreprenor din *Săliște*; *Popp* cu soția, notar din *Săsaug*; *Abzan* din *Felgyháza*, *Becher* din *Cluj*, voiajori.

Hotel „*Impăratul Romanilor*”: Eder, director de bancă, Adam, advocat, din *Brașov*; Szalay, antreprenor din *Cluj*; Szűcs cu soția, fostier suprem din *Mercurea*; Poefel, locotenent din *Uioara*; Dör, deputat dietal, Sarbo, director, *Temesváry*, procurist, *Graesser*, Halász, Paulini, Stern, Kugel, Fischer, Grünfeld, din *Budapesta*, Weiss, Sander, Mittler, din *Viena*, Muck din *Zlatna*, comercianți.

„DETUNATA“

de credit și de economii, societate pe acții
în Bucium.

Primește depuneri spre fructificare, după care solveste
6% interese când termenul de abdicere este minimul de 6 luni.

La depuneri cu termen de abdicere mai scurt de 6 luni
solveste 5 1/2% interese după depuneri.

[965] 9—

Direcțiunea institutului.

Legea veterinară.

Atât primăriile comunale, cât și fiecare econom au trebuință
să cunoască legea numită **veterinară**. Dl Tormay Béla, secretar
de stat în ministerul de agricultură, a scos la lumină o explicare
poporală a legii amintite. În această explicare se vorbește pe larg
despre pasapoarte, de tirgurile de vite, de boalele lipicioase și multe
alte lucruri folositoare. Reuniunea agricolă română din Sibiu a tradus
această carte în limba română poporală. Cartea se numește:

Învățătorul Munteanu
împărtășește economilor cele mai de lipsă cunoștințe

despre

LEGEA VETERINARĂ

BOALELE CONTAGIOASE

stând cu dinșii la sfat în lungile seri ale iernii.

De
Tormay Béla.

(134 pag. mari.)

Cartea costă 30 cr. (cu porto postal 35 cr.) și se poate cum-
păra dela

„Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu.

Casă cu grădină de vânzare.

4 odăi, bucatărie, cămară de bucate,
verandă, apaduct și lumină electrică,
Kaltbrunnngasse nr. 7, în colțul „Trei
stejarilor“, timp de 8 minute dela
Piața-mare. [1271] 1—2

Informațiuni dela 3—5 ore d. a.

Nr. 659/1898;

[1262] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de moașă
comunala în comuna Gurariului, se scrie
prin aceasta concurs pe lângă un salariu
anual de 50 fl. solvibil din cassa alodială
și venitele statorite în statutul comun.

Cerile conform prescripțiilor legii
sunt a se înainta la subscrisa primărie
comunala până în 23 Iunie a. c. st. n.
Gurariului, în 5 Iunie 1898.

Primăria comunala.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Istoria Transilvaniei“

de

George Barițiu.

Monumentalul op al regretatului nostru istoric:
„Părți alese din istoria Transilvaniei pe
200 ani din urmă“, se poate procura de acum

cu preț redus!

Volumul I.

broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30.

Volumul II.

broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Volumul III.

broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 — peste
florini și cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

Aceasta carte n'ar fi iertat să lipsească din
casa nici unui bun Român.

Băile Herculanee (Mehadia).

(Herkulesfürdő, Ungaria).

Stațiune de cale ferată, post și telegraf.

Renomitate terme sulfuroase și sărate,

cu temperatură terestră de 55° C.

[1198] 4—15

Începutul sezonului la 1 Maiu.

Loc de cură climatică. — Gimnastică suedeză și masaj. — Băi electrice. —
Hidroterapie. — Rendezvous internațional. — Situațiune admirabilă în valea romantică
a Cernei. — Promenade și locuri de excursiune. — Climă favorabilă. — Situațiune
scutită de vânt. — Aer ozonizat și liber de praf. — Palaturi de băi, hoteluri splendide. —
Salon de cură. — Lumină electrică. — Muzică proprie. — Orfeu (Teatru Variété).

Medici români.

Consultațiuni în toate limbile europene.

Juncțiune cu trenul Express și Orient-Express; dela Orșova cu năile dunărene.

Bilete cu prețuri reduse.

Frecuență în anul 1897: peste 10.000.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.

Toate scrierile

profesorului Dr. Weigand despre Români

se găsesc de vânzare la „Librăria“ noastră cu prețurile originale. Astfel:

1. „Die Aromunen“, (Macedo-Români).
Vol. I. „Land und Leute“, cuprinde descrierea călătoriei profesorului Weigand
pe la Români din Macedonia, interesantă pentru ori-care Român, care se interesează
de frații săi. O lectură atrăgătoare și pentru nespecialiști. Volumul
de 334 pag., cu 9 ilustrațiuni frumoase și cea mai perfectă carte etnografică
costă fl. 6.20
 2. Vol. II. (Volksliteratur), cuprinde literatura populară, versuri și povești, cu
traducerea germană și un lexicon, 386 pag., costă fl. 5.—
 3. „Vlacho-Meglen“, o cercetare etnografică-filologică; volum de 80 pag., 4 cu
ilustrațiuni, fototipie, costă fl. 2.25
 4. „Die Sprache der Olympe-Wallachen“, cu o introducere despre popor, volum de
144 pag., costă fl. 1.85
- „Raportele anuale despre seminarul filologic român din Lipsca“, conținând
lucrările dlui profesor Weigand și ale elevilor săi despre Români:
„Primul raport“, (1894) de 157 pag. costă fl. 1.85
„Al doilea raport“, (1895) de 224 pag. costă 2.80
„Al treilea raport“, (1896) de 332 pag. costă 3.80
Cartea de sub nrul 1, vol. I. e pentru toți Românii inteligenți; celelalte se recom-
andă bărbatilor de specialitate. Toate sunt scrise de sine înțeles, în limba germană.

Librăria „Tipografie“, societate pe acțiuni.

Diplomă de onoare.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Diplomă de onoare.

Se recomandă a executa următoarele:

OPURI și BROȘURI

Placate

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE CUNUNIE

Carte și epistole

Circulare și preț-curenturi

Note

Mare deposit

de cuverte, cerneală, recușite de scris,
ceară de pecetluit etc.

Comande din afară

se efectuează repede.

Bilete de vizită

după plac și cerere

Biblioteca populară a „Tribunei“

Diferite cărți științifice și literare

Elegant legate sau broșurate.

Mare deposit

de hârtie de scris și concept, precum și hârtie fină
de epistole

cu picuri în casete.

Dicționar

român-german și german-român.

Prețuri foarte moderate.

Strada Poplăcii Nr. 15.

Librărie românească în Sibiu.

Strada Poplăcii Nr. 15.